

§ 12 (1) vyrov. ř., nebylo správné, zastavil-li rekursní soud vnucenou správu nemovitosti, poněvadž podle § 12 (3) vyrov. ř. nutno vnucenou správu dále vésti pro jinou pohledávku nedotčenou vyrovnacím řízením. Vymáhající věřitelka nemůže ji toliko pro prvou pohledávku, uhasla-li podle § 12 (1) vyr. ř., dále vésti a částku z výtěžku na ni připadající obdržeti, dokud vyrovnací řízení nebylo zastaveno a nebyl do 14 dnů podán návrh na vyhlášení úpadku. Není třeba obírat se ještě další otázkou, zda oddělné právo vymáhající věřitelky vůbec ani nezaniklo, jelikož pro vymáhanou pohledávku 800.000 Kč s přísl. bylo na nemovitosti podle usnesení ze dne 12. srpna 1927 vloženo zástavní právo na základě notářského spisu ze dne 9. září 1926 v pořadí poznámky usnesení ze dne 16. září 1926.

Čís. 7484.

Bolestné neomezuje se pouze na mučivé pocity tělesné, nýbrž dlužno sem zařaditi i mučivé pocity duševní, když úraz tělesný skutečně nastal (úlek z tělesného úrazu).

Námítka započtení škůdce proti nároku na náhradu škody, že zaplatil za poškozeného nemocenské pokladně.

Stačí, byl-li veden spor zřejmě svévolně (§ 408 c. ř. s.) jen z části. Nejde o zřejmou svévoli, přecenil-li poškozený svůj nárok na náhradu škody. Svévole jest vyšší stupeň viny, kladený na roveň škodolibosti.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1927, Rv II 630/27.)

Žalobce byl poraněn při železničním neštěstí na trati žalované dráhy. Jeho nárok na náhradu škody byl uznán pravoplatně důvodem po právu. V žalobě domáhal se žalobce mimo jiné též náhrady 80.000 Kč bolestného. Žalovaná dráha namítla kromě jiného započtením 3.234 Kč, jež zaplatila za žalobce nemocenské pokladně a náhradu škody 10.000 Kč za zvýšené palmare, jež jest povinna zaplatiti svému právnímu zástupci vzhledem k přemrštěným požadavkům žalobcovým. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** přisoudil žalobci celkem 16.070 Kč a neuznal za odůvodněné pohledávky namítané započtením. **O d v o l a c í s o u d** k odvolání žalované napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d změnil rozsudky obou nižších soudů potud, že přisoudil žalobci pouze 9070 Kč.

D ů v o d y:

Co se týče bolestného, dlužno se přidržeti znaleckého nálezu a posudku, v němž intensita i trvání útrap žalobcových jako následků úrazu jest udána a jehož obsah nižší stolice v rozsudcích svých zjistily. Dle

tohoto zjištění trvala nervová porucha u žalobce i po zhojení tělesného úrazu od úrazu čítajíc 4 měsíce a 2 týdny ovšem v sestupné intenzitě 50% až 10%, kde lékař kauzalitu s úrazem uznal, kdežto pro další dobu ji označil za příliš vzdálenou, než aby se na ni mohl vzít zřetel.

Dovolání uplatňuje, že vzrušení nervové, které nemá podkladu ve změnách organických, nelze nazvat »bolestmi« a nelze za ně tedy také přiznávat »bolestné«. Na to odvětit sluší tolik, že jest sice pravda, že zákon (§ 1325 obč. zák.) mluví o bolestném, ale že nelze tento výraz brát v tak úzkém smyslu, jak činí dovolání, že by se omezoval pouze na bolesti v pravém slova smyslu, tož tedy na mučivé pocity tělesné, nýbrž rozuměti sluší tímto pojmem vůbec útrapy, kamž spadá i mučivé pocity duševní. Ovšem, jak § 1325 obč. zák. tak § 1 zákona o povinném ručení železnic předpokládají výslovně »zranění tělesné«, kterýž pojem nelze vztáhnouti na pouhý duševní úlek, jenž nastal při úplné neporušenosti tělesné, ale, aniž by bylo třeba rozbírat otázku, zda toto úzké zákonodárcovo pojmání věci odpovídá moderním názorům (§ 847 něm. obč. zák. přiznává náhradu za škodu »nemajetkovou«, tedy »bolestné« nejen v případě tělesného zranění, nýbrž i v případě »porušení zdraví«, im Falle der Verletzung des Körpers oder der Gesundheit, kamž spadá ovšem i pouhá neurosa), nebrání nicméně nic výkladu, že i útrapy z duševního úleku musí se přičísti k útrapám z úrazu tělesného, když úraz tělesný skutečně nastal, takže úlek bude se jevit jako jeho následek a tedy s úrazem v příčinné souvislosti. Tím jest zde, kde žalobce tělesný úraz skutečně utrpěl, věc vyřízena. Vzhledem k zjištění nižších stolic o míře a o době žalobcových útrap (4 měsíce a 5 týdnů v sestupné intenzitě 50%—10%), pokládá nejvyšší soud částku 8.000 Kč za úplně přiměřenou. Tím odpadá úvaha o tom, zda postup, který dovolání prvnímu soudu připisuje, že prý vzal za základ pro 100% útrap částku 550 Kč dospěv arithmetickým výpočtem násobením dnů a percent k 2830%, je správný, a vyřízena jest i otázka rozporu odvolacího soudu se spisy, záležející dle dovolání v tom, že soud ten má za to, že dovolatelka v odvolání výši bolestného vůbec nenapadla, nýbrž jen mínila, že duševní vzrušení žalobcovo není v příčinné souvislosti s úrazem, neboť ve skutečnosti obracelo se i odvolání vůbec proti výši bolestného, ne jen z udaného důvodu, majíc v tom směru podstatně stejný obsah jako dovolání.

Co se týče započtení 3234 Kč 26 h, které žalovaná nemocenské pokladně zaplatila, byl nárok žalované na srážku této částky založen toliko na předpis § 65 nem. zák. Ale není ani třeba zkoumati správnost názoru nižších stolic, že § 65 nem. zák. platí jen pro případ pojištění nuceného, nikoli však pro případ pojištění dobrovolného, jakým bylo bezesporně pojištění žalobcovo, a jen se podotýká, že nižší stolice opírají se v té příčině o nález bývalého správního soudu víd. ze dne 22. ledna 1915, čís. 436 Amtl. Nachr. 1915 str. 149 (u Pospíšila-Tučného, Výklad k zák. o nem. poj. 1925 str. 235), který však se týkal prvního odstavce citovaného § 65, kdežto v souzeném případě jde o odstavec druhý. Také není třeba zkoumati, zda pravdou jest, co žalovaná teprve v dovolání uplatňuje, že totiž, i když neplatil by § 62 nem. zák., takže

by tu přišel v úvahu § 62 poj. řádu, a třeba že ani ten podle § 168 téhož řádu vzhledem k vládnímu nařízení ze dne 9. prosince 1919, čís. 652 sb. z. a n., jak odvolací soud provádí, posud neplatí, přece ustanovení § 62 poj. řádu jest ve všech pojišťovacích smlouvách, odkud právě do poj. řádu převzato, a že tedy, když žalobce se pojistil dobrovolně u nemocenské pokladny a nebyly sjednány žádné zvláštní podmínky, platí podmínky pro nucené pojištění, v němž prve žalobce byl, tedy podmínky, jež obsahuje nemocenský zákon, obzvláště tedy jeho § 65. K tomu podotknouti sluší jen tolik, že, odvolávala-li se dovolatelka původně jen na přímou platnost § 65 zák. nem., je to, když nyní ho uplatňuje teprve prostředkem smlouvy, tak totiž, že platí podle stanov, jež jsou dány pro pojištění nucené (zákonné) a že, když žalobce pojistil se dobrovolně, smlouvou, tyto podmínky pro pojištění nucené rozuměly se samy sebou, zřejmou novotou a musilo by se provésti jednání o tom, zda byly či nebyly stanoveny pro dobrovolné pojištění podmínky jiné, než pro nucené, a vůbec jaký je obsah stanov jak co se týče pojištění povinného tak nepovinného. K nedovolené novotě však přihlížeti nelze. Rozhodným je a to činí celou otázku bezpředmětnou, že částky 100 Kč za léky, 230 Kč za léčení Dr. J-ovi a 740 Kč za léčení Dr. S-ovi, jež nižší stolice přiřkly, nejsou v 3234 Kč 26 h, o něž jde. Neboť tato částka značí nemocenské 1 4 Kč denně, pak za lékaře a za léky.

Žalobce udal, že »na lékaře a na léky nebylo z nemocenské pokladny nic vyplaceno hotově a v částce pokladnou na lékaře a léky účtované nejsou zahrnuty ani z části honoráře Dr. J-a a Dr. S-a, ani léky z lékárny v žalobě požadované«, načež zástupce žalované uznal toto tvrzení. Nejsou tedy obojí částky totožny, ale totožnost byla by podmínkou nároku dovolatelčina za všech okolností, jak sama v dovolání uznává, dovozujíc, že účelem § 65 nem. zák. je, by poškozený pojištěnec neobdržel škodu hrazenu dvakráte. Že bylo účelné, dáti se léčiti různými způsoby od několika lékařů, jak tomu u nervosních stavů obyčejně bývá, že pacient vyhledává k vůli svému uspokojení postupně více rad a více léčitelů, potvrdil znalec Dr. B. Nelze dobře vyčísti, jak vlastně dovolatelka svou námitku chtěla ustrojiti. V protokole ze dne 29. ledna 1927 popřela udání žalobce, že nemocenská podpora nebyla žalobci vyplacena jako bolestné, nýbrž jako odškodné za neschopnost k práci, a tím popřením snad chtěla říci, že se částka 3234 Kč 26 h má odčítati od bolestného, čemuž by svědčil i dovolací návrh, aby se bolestné nižšími stolicemi přisouzené částkou 15.000 Kč snížilo a od snížené částky, tedy od bolestného, odpočetla sporná suma 3234 Kč 26 h. Ale dovolatelka měla by přece věděti, že nemocenská podpora opravdu není poskytována na účet bolestného (§ 6 a násl. nem. zák.).

Co se týče nároku na odškodné podle § 408 cřs. předpokládá tento, by podlehnuvší strana byla spor vedla zřejmě svévolně. Poněvadž zákon nevyslovil, že to může býti jen strana úplně podlehnuvší, je možno vzíti v úvahu také případ, když podlehla jen z části, ale v této části domáhala se zřejmě svévolně: nezbytnou podmínkou však jest, by tu byla zřejmá svévole. Ta se však v souzeném případě tvrditi nedá, neboť není

ještě svévolí, když poškozený svůj nárok, vezme-li se naň objektivní měřítko, přecenil, neboť subjektivní jeho měřítko bude zajisté pravidelně jiné a jen na tomto subjektivním měřítku záleží, jde-li o otázku svévole, zda přecenil svou škodu bezelstně či obmyslně. O obmyslnosti však v případech úrazu nemůže tak hned býti řeči, když ani soudové nejsou co do míry bolestného za jedno. Svévole je vyšší stupeň viny, kladený v § 1331 obč. zák. na roveň škodolibosti a charakterisovaný v motivech k § 408 c. ř. s. přímo jako dolus. O tom však tu nemůže býti řeči a proto nárok není oprávněn.

Čís. 7485.

Nastal-li klid ve vymáhání pohledávek podle § 10 odst. 1 vyrovnacího řádu, nemůže na věcech dlužníkovi náležejících nabyto býti soudcovského práva zástavního neb uspokojovacího do té doby, dokud nebude veřejně oznámeno usnesení, jímž se vyrovnací řízení prohlašuje podle § 55 vyrovn. řádu za skončené.

(Plenární usnesení ze dne 6. listopadu 1927, Pres. 758/27.)

V poslední době vyskytl se v rozhodování nejvyššího soudu rozpor ve výkladu § 10 odst. 1 vyrovnacího řádu. V rozhodnutí svém ze dne 16. května 1923 č. j. R I 425/23 (č. 2637 sb. n. s.) vyslovil nejvyšší soud u výkladu § 10 odst. 1 vyr. řádu názor, že povolení exekuce na jmění dlužníkovo jest nepřípustno, dokud vyrovnací řízení není právoplatně skončeno, a to nehledíc k tomu, zda mezi tím vznikly pro vymáhající věřitele účinky § 57 vyr. řádu a článku III. novely č. 99 z r. 1923. Na téže zásadě spočívá rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. dubna 1927 č. j. R I 256/27. V rozhodnutí ze dne 17. května 1927 č. j. R I 325/27 jest vysloven názor, že vyrovnací řízení trvá, pokud jeho skončení nebo zastavení nebylo veřejně oznámeno a že teprve tímto okamžikem odpadá zákaz vedení exekuce. Naproti tomu rozhodnutím z 12. dubna 1927 č. j. R II 58/27 bylo připuštěno povolení exekuce na jmění dlužníkovo, třeba ještě vyrovnací řízení nebylo právoplatně prohlášeno za skončené, jen když bylo potvrzení vyrovnání právoplatným. Plenární senát nejvyššího soudu, jemuž první jeho president předložil spornou otázku k rozřešení, usnesl se na zásadě shora uvedené.

Důvody:

K ustanovení § 57 vyr. ř., že, byl-li dlužník do dvou let po potvrzení vyrovnání právoplatně odsouzen pro podvodný úpadek, zrušuje se pro všechny věřitele sleva vyrovnáním poskytnutá, jakož i ostatní výhody, aniž by nastala ztráta práv, jež věřitelům poskytuje vyrovnání proti úpadci nebo třetím osobám, byla článkem III. zák. ze 26. dubna 1923, č. 99 sb. z. a n. připojena druhá věta, že totéž platí, nesplní-li dlužník